

**Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының
Сөйки авыл жирлеген Советы
КАРАРЫ**

№39

2021 елның 15 декабреннән

**Татарстан Республикасы Кама
Тамагы муниципаль районының
Сөйки авыл жирлеген шәһәр
төзелешен проектлауның жирле
нормативлары турында**

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, «Сөйки авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Сөйки авыл жирлеген Советы **КАРАР ЧЫГАРДЫ:**

1. Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл жирлеген шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карарны Сөйки авыл жирлеген мәгълүмат стендларында, Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталында / kamskoye.ustye.tatarstan.ru Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> урнаштыру юлы белән халыкка игълан итәргә .
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

**«Сөйки авыл жирлеген» муниципаль
берәмлеге башлыгы, Совет рәисе**

В.П.Никитин

Татарстан Республикасы
Кама Тамагы
муниципаль районының
Сөйки авыл җирлеге
Советының 2021 елның
15 декабрдәге 39
номерлы карарына
кушымта

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КАМА ТАМАГЫ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СӨЙКИ АВЫЛ
ҖИРЛЕГЕНЕҢ ШӘһӘР ТӨЗЕЛЭШЕ
ПРОЕКТЛАШТЫРУНЫҢ ҖИРЛЕ НОРМАТИВЛАРЫ**

2021

ЭЧТӨЛӨК

4.1. Мэдэният өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле эһемияттәге объектлары һәм буш вакытны уздыру оешмалары.....	9
4.2. Физик культура һәм массакүлөм спорт өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле эһемияттәге объектлары.	10
4.3. Сәламәтлек саклау өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле эһемияттәге объектлары.	10
4.4. Сәүдә һәм көнкүрөш хезмәтә күрсәтү өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле эһемияттәге объектлары.....	11
4.5. Авыл жирлегенен мәгълүмат һәм элемтә өлкөсөндәге жирле эһемияттәге объектлары.	12
4.6. Авыл жирлегенен идарә өлкөсөндәге жирле эһемияттәге объектлары. 14	
4.7. Ритуаль хезмәтләр өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле эһемияттәге объектлары.	14
4.8. Жәмәгатә тәртибен саклау өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле эһемияттәге объектлары.	16
4.9. Авыл жирлегенен көнкүрөш һәм сәнәгатә калдыкларын утильләштерү һәм эшкәртү өлкөсөндәге жирле эһемияттәге объектлары, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкьдимнәр.....	16
4.10. Авыл жирлегенен муниципаль район чикләрендәге һәм авыл жирлекләренен торак пунктлары чикләреннән тыш транспорт хезмәтә күрсәтү һәм жирле эһемияттәге автомобиль юллары өлкөсөндәге жирле эһемияттәге объектлары.	18
4.11. Территорияләрне төзөкләндерү һәм яшелләндерү өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле эһемияттәге объектлары.	19
4.12. Халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәэмин итү өлкөсөндө авыл жирлегенен жирле эһемияттәге объектлары.....	20
4.12.1 . Авыл жирлегенен электр белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкьдимнәр.20	
4.12.2 . Авыл жирлегенен жылылык белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкьдимнәр.22	
4.12.3 . Авыл жирлегенен газ белән тәэмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяжын билгеләүгә тәкьдимнәр.....	23
4.12.4 . Су белән тәэмин итү объектларында авыл жирлеге халкының норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкьдимнәр.	24
4.12.5 . Су бүлөп бирелгән объектларда авыл жирлеге халкының норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкьдимнәр.....	25

1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Сөйки авыл жирлегенә шәһәр төзелеше проектлаштыруның жирле нормативлары (алга таба-нормативлар) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының норматив-хокукый актлары нигезендә эшләнә.

Әлеге нормативлар белән жайга салынмаган мәсьәләләр Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган законнар һәм норматив-техник документлар белән «Техник жайга салу турында» 2002 елның 27 декабрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә жайга салына.

Әлеге нормативлар, оештыру-хокукый рәвешенә бәйсез рәвештә, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл жирлеге территориясендә эшчәнлек алып баручы барлык шәһәр төзелеше эшчәнлегенә субъектлары өчен мәжбүри.

Шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау, аларга үзгәрешләр кертү федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Сөйки авыл жирлегенә жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Әлеге нормативлар авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге объектлары белән тәэмин ителешенә мөмкин булган минималь дәрәжәсенә исәп күрсәткелләре жыелмасын; мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен мөмкин булган максималь дәрәжәдә территориаль файдалана алуының исәп-хисап күрсәткелләрен билгели.

Авыл жирлеге халкының минималь мөмкин булган тәэмин ителеш дәрәжәсенә исәп күрсәткелләре һәм мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен максималь рәхсәт ителә торган территория дәрәжәсенә исәп күрсәткелләре билгеләнә торган жирлекнең жирле әһәмияттәге объектларына түбәндәге өлкәләргә карый торган объектлар керә:

- халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәэмин итү, суүткәргеч;
- торак пунктлар чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юллары, жирлекнең жирле әһәмияттәге транспорт объектлары;
- социаль яклауга мохтаж гражданнарның хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше;
- мәдәният, массакүләм ял итү;
- мәгълүматлаштыру һәм элементә;
- физик культура һәм массакүләм спорт;
- көнкүреш калдыкларын жыю һәм алып китү, төзекләндерү һәм яшелләндерү;
- ритуаль хезмәтләр күрсәтү;
- социаль тәэмин итү һәм социаль яклау.

Нормативлар түбәндәге өлешләренә үз эченә ала:

- төп өлеш (авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге объектларының тәэмин ителешенәң минималь мөмкин булган дәрәжәсенәң исәп-хисап күрсәткечләре; мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен максималь рәхсәт ителә торган дәрәжәсенәң исәп-хисап күрсәткечләре);
- нормативларның төп өлешендәге исәп-хисап күрсәткечләрен нигезләү материаллары;
- нормативларның төп өлешендә булган исәп-хисап күрсәткечләрен куллану кагыйдәләре һәм өлкәсе;
- жирлекнең жирле әһәмияттәге объектларында авыл жирлеге халкының норматив ихтыяжын билгеләүгә, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр;
- авыл жирлегенә кыскача характеристика.

2. ИСЭПЛЭҮ КҮРСЭТКЕЧЛЭРЕН КУЛЛАНУ КАГЫЙДӨЛӨРЕ ҺӘМ ӨЛКӨСӨ

Әлеге нормативлар белән билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре Сөйки авыл җирлеген территорияль планлаштыру документларын эзерләгәндә, килештергәндә, раслаганда һәм сатканда, Кама Тамагы авыл җирлеге территорияләренә карата эшләнә торган территорияне планлаштыру документларында кулланыла.

Шәһәр төзелешен проектлау нормативлары дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары, шәһәр төзелешә эшчәнлеге турындагы законнарның үтәлешенә контроль һәм күзәтчелек органнары карарларын кабул итү өчен файдаланыла.

Җирлекнең җирле әһәмияттәге объектлары исемлеге, авыл җирлеге халкының минималь дәрәжәдә тәэмин ителешенә исәп-хисап күрсәткечләре һәм әлеге нормативларның төп өлешендә китерелгән авыл җирлеге халкы өчен мондый объектларның территорияль яктан мөмкин булган максималь дәрәжәдә булу исәп-хисап күрсәткечләре үтәлү өчен мәҗбүри.

Гамәлдәге норматив документларны, шул исәптән әлеге нормативларда сылтама бирелгәннәренә гамәлдән чыгарганда һәм (яисә) үзгәрткәндә, гамәлдән чыгарылган нормаларга таянырга кирәк.

3. КАМА ТАМАГЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ КЫСКАЧА ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл җирлегенә кыскача характеристика, шулай ук халыкның саны, тыгызлыгы һәм социаль-демографик составы турында белешмәләр, җирлекнең башка характерлы үзенчәлекләре 1 нче таблицادا китерелгән

1 нче таблица

Сөйки авыл җирлегенә кыскача характеристика

№ п\п	Күрсәткеч атамасы	Характеристика
1	Авыл җирлеге территориясенә муниципаль район һәм Татарстан Республикасы структурасында урнашуы	Сөйки авыл җирлеге Кама Тамагы муниципаль районының көньяк өлешендә, Татарстан Республикасының көнбатыш өлешендә урнашкан.
2	Авыл җирлеге чикләрендә территориянең гомуми мәйданы, гектар	8925,5
3	Авыл җирлеге составына керүче торак пунктлар исемлеге	Сөйки авылы, Сөйки Взвозы п.
4	Даими халык саны 2021 елның 1 гыйнварына	
	Барлыгы, кеше.	680
	шул исәптән:	
	балалар яше	122
хезмәткә сәләтле яшьтәге	387	
хезмәткә сәләтле яшьтән өлкәнрәк	171	
5	Халыкның тыгызлыгы 2021 елның 1 гыйнварына, кв.км./кеше	7,6
7	2021 елның 1 гыйнварына торак фонды күләме, мең кв. метр торак мәйданы	13,2
8	Халыкның торак белән тәэмин ителеш дәрәжәсе, кв. м/кеше.	18,8
9	Кама Тамагы муниципаль районы территориясендә табигый-климат шартлары	
	климат районы (төзелеш өчен климатик районлаштыру картасы нигезендә)	II
	сейсмик куркыныч дәрәжәсе (баллар)	6 – 7
	табигый-климат шартларының гомуми бәяләнүе	унайлы

4. ҮЗЕНЧЕ. ЖИРЛЕ ӘҢӘМИЯТТӘГЕ ОБЪЕКТЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТЕЛЭШНӨҢ МИНИМАЛЬ РӨХСӘТ ИТЕЛГӘН ДӘРӘЖӘСЕНӨҢ ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ, АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ХАЛКЫ ӨЧӨН МОНДЫЙ ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ТЕРРИТОРИАЛЬ ЯКТАН МӨМКИН БУЛГАН МАКСИМАЛЬ ДӘРӘЖӘДӘ ҮТЕМЛЕ БУЛУЫ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ, ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫҢ НОРМАТИВ ИХТЫЯЖЫ ҺӘМ АЛАРНЫ УРНАШТЫРУ БУЕНЧА РЕКОМЕНДАЦИЯЛӘР.

2 нче таблица

Социаль яклауга һәм ярдәмгә мохтаж гражданнырның торак хокуклары тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше өлкәсендә авыл жирлегенөң жирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткөчләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәжәсе		Халык өчен территориаль мөмкинлекләренң максималь мөмкин булган дәрәжәсе
		2021 ел	2030 ел	
1	Шәһәр һәм авыл торак пунктларында торак урыннары	23,1	30,5	Билгеләнми
Искәрмә: Расчетлы күрсәткөчләр перспективага 2025, 2035 елларда ирешелгән торак урыннарынң гомуми мәйданы белән тәэмин ителешенөң факттагы минималь дәрәжәсен исәпкә алып төзетелә.				

Торак төзелеше күләмнәренөң һәм торак төзелеше типларының хисап күрсәткөчләре гамәлдәге һәм фаразлана торган социаль-демографик вәзгыятьне һәм халыкның керем дәрәжәсен исәпкә алып башкарылырга тиеш.

Торак төзелеше характеры нигезендә 3 нче таблицада китерелгән төзелеш типлары аерылып тора.

3 нче таблица

Торак төзелеше характеристикалары

№ т/б	Торак төзелеш тибы	Төзелеш характеристикасы
1	Азкатлы торак төзелеше	3 катка кадәр биеклектәге индивидуаль утар төзелеше; 3 катка кадәр биеклектәге блокланган торак йортлар төзү; 4 катка кадәр биеклектәге күпфатирлы торак йортлар белән төзелеш
2	Урта биеклектәге катлы торак төзелеше	5-8 катлы күпфатирлы торак йортлар төзү
3	Күпкатлы торак төзелеше	9 катлы һәм аннан югарырак биеклектәге күпфатирлы торак йортлар белән төзелеш

Торак төзелеше типларын бүлеп бирү, аларны оештыруга карата таләпләрне билгеләү жирдән файдалану һәм авыл жирлеген төзү кагыйдәләре белән гамәлгә ашырыла.

Торак пунктларда торак төзүнең норматив параметрлары 7 нче бүлекнең 42.13330.2016 СНИП 2.07.01-89 Актуализациялэнгән редакция таләпләре нигезендә билгеләнә. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

4.1. Мәдәният өлкәсендә авыл жирлегенең жирле әһәмияттәге объектлары һәм буш вакытны уздыру оешмалары

Мәдәният, массакүләм ял итү, ял итү объектларын һәм аларның параметрларын урнаштыруга таләпләр 42.13330.2016 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү" (Д кушымтасы).

Сөйки авыл жирлегендә халыкның мәдәният һәм ял итү объектлары белән тәмин ителеш дәрәжәсенең, мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль мөмкинлекләре дәрәжәсенең тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен 4 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

4 нче таблица

Мәдәният өлкәсендә авыл жирлегенең жирле әһәмияттәге объектлары өчен һәм ял вакытын оештыру өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәмин ителеше дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренң максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Халык саны булган авыл торак пунктлары өчен клуб учреждениеләре:		
	0,2 дән 1 мең кешегә кадәр.	1000 кешегә 500 - 300 урын.	Транспорт белән барып житү өчен 60 минут
	1 дән 2 мең кешегә кадәр	300 - 1000 кешегә 230 урын.	
2 дән 5 мең кешегә кадәр	1000 кешегә 230 - 190 урын		
2	Авыл жирлекләре һәм аларның төркемнәре өчен хезмәт күрсәтү зонасында (бер минутлык мөмкинлектән чыгып) авыл массакүләм китапханәләре, халык саны:		
	1 меңнән 2 мең кешегә кадәр	6 - 7,5 мең бер. саклау; 5-6 укучы урыны - 1000 кешегә.	Транспорт белән барып житү мөмкинлеге 30 минут
	2 дән 5 мең кешегә кадәр	5 - 6 мең берәмлек саклау; 4 - 5 укучы урыны - 1000 кешегә.	
5тән 10 мең кешегә кадәр	4,5 - 5 мең берәмлек саклау; 1000 кешегә 3 - 4 уку урыны.		
3	Ял вакытын оештыру һәм һәвәскәр эшчәнлек өчен биналар	1000 кешегә 50-60 кв.м.	жәяүлеләр өчен 30 минут

Искәрмә.

1. Зур торак пунктлар өчен азрак исәп-хисап күрсәткечен кабул итәргә кирәк.
2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы карары нигезендә халыкны клуб учреждениеләре һәм китапханәләр хезмәтләре белән тәмин итүнең социаль гарантияләре дәрәжәсе 2024 елга кадәр гамәлдәге тәмин ителеш дәрәжәсендә кабул ителә.

4 нче таблицада күрсәтелмәгән мәдәният һәм ял итү объектлары өчен күрсәткечләренә проектлауга йөкләмә нигезендә кабул итәргә кирәк.

Мәдәният объектларының санын, составын һәм авыл торак пунктларында проектлана торган ял вакытын билгеләгәндә өстәмә рәвештә 30 минутлык транспорт белән барып житү зонасында урнашкан башка торак

пунктлардан килүче халыкны да исәпкә алырга кирәк.

Мәдәният объектлары һәм халыкның ялын оештыру өчен жир кишәрлекләренен күләме проектлауга бирелгән бирем нигезендә билгеләнә.

4.2. Физик культура һәм массакуләм спорт өлкәсендә авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге объектлары.

Сөйки авыл жирлегенен физик культура һәм массакуләм спорт объектлары белән тәэмин ителеш дәрәжәсенен, мондый объектларның авыл жирлеге халкы өчен территориаль яктан файдалану дәрәжәсенен тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен 5 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

5 нче таблица

Физик культура һәм массакуләм спорт өлкәсендә авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренен максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Гомуми файдаланудагы физкультура-спорт заллары	1000 кешегә идән майданы 80 кв.м.	60 мин. транспорт белән барып житү
2	Спорт майданчыгы (уен спорт майданчыгын һәм (яисә) урам тренажерларын, турникларны үз эченә алган яссы спорт корылмасы)*	1 объект халык санына бәйсез рәвештә	60 мин. транспорт белән барып житү

Искәрмә:
*халкы 300 кешедән дә ким булган торак пунктлар өчен нормага салынмый.

Әлеге объектларны урнаштыру башка шундый ук объектларның якынлыгын исәпкә алып, транспорт элементләрен оештыруны, урамнар, юллар һәм жәяүлеләр юллары челтәрләре белән үзара бәйләнештә булуны күздә тотарга кирәк.

Физик культура һәм массакуләм спорт объектларын мәгариф мәктәпләренен һәм башка уку йортларының, ял һәм мәдәният учреждениеләренен спорт объектлары белән территорияне кыскарту мөмкинлеге белән бергә алып бару рөхсәт ителә.

Физкультура-спорт корылмалары өчен жир участогының күләмен проектлауга бирем буенча кабул итәргә кирәк.

4.3. Сәламәтлек саклау өлкәсендә авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге объектлары.

Сәламәтлек саклау объектларында Сөйки авыл жирлегенен халык белән тәэмин ителеш дәрәжәсенен, мондый объектларның халык өчен территориаль мөмкинлекләре дәрәжәсенен тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен 6 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

6 нче таблица

Саламатлек саклау өлкәсендә авыл җирлегенең җирле аһамияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәмин ителеше дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренң максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Аптекалар	1 мең кешегә гомуми майдан 14 кв. метр	жәяүлеләр өчен 30 минут

Саламатлек саклау объектларын урнаштыруга һәм аларның параметрларына карата таләпләр СП 42.13330.2016 СНиП актуаль редакциясе 2.07.01-89*. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү (Д кушымтасы) һәм башка норматив документлар белән.

Аптека җир участогының күләмен 0,2 га итеп кабул итәргә кирәк, йә алар төзелгән булырга мөмкин.

4.4. Сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү өлкәсендә авыл җирлегенең җирле аһамияттәге объектлары.

Сөйки авыл җирлегенең халык белән тәмин ителеш дәрәжәсенен тәкъдим ителә торган күрсәткечләрен сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары, мондый объектларның халык өчен территориаль мөмкинлекләре дәрәжәсе буенча 7 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

7 нче таблица

Сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү өлкәсендә авыл җирлегенең җирле аһамияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәмин ителеше дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренң максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Кибетләр, шул исәптән:	1000 кешегә 300 кв.м сәүдә майданы.	2000 м
	азык-төлек товарлары	1000 кешегә 100 кв.м сәүдә майданы.	
	азык-төлек булмаган товарлар	1000 кешегә 200 кв.м сәүдә майданы.	
2	Көнкүрешкә хезмәт күрсәтү предприятиеләре	1000 кешегә 7 эш урыны.	2000 м
	халыкка турыдан-туры хезмәт күрсәтү өчен	1000 кешегә 4 эш урыны.	
	предприятиеләргә хезмәт күрсәтү өчен	1000 кешегә 3 эш урыны.	
3	Мунчалар*	1000 кешегә 7 урын.	билгеләнми

Искәрмә:

*Төзекләндерелгән торак фонды белән тәмин ителгән җирлекләрдә 1 мең кешегә мунча һәм мунча-савыктыру комплексларының сыйдырышлылыгын исәпләү нормаларын өч

урынга кадэр киметү рөхсэт ителә.

Авыл торак пунктлары яисә аларның төркемнәре өчен сәүдә һәм халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү учреждениеләрен һәр жирлектә яшәүчеләрне жәяүлеләр йөри алу мөмкинлеге чикләрендә беренче зарури хезмәт күрсәтүләр белән тәэмин итү исәбенә 30 минуттан да артык булмаган вакыт урнаштырырга кирәк. Хезмәт күрсәтү дәрәжәсе югарырак булган объектлар белән тәэмин итүне авыл жирлекләре төркеменә кабул итәргә кирәк.

Авыл жирлекләре өчен сәүдә предприятиеләренә жир кишәрлекләре күләмнәрен сәүдә мәйданының квадратына карап кабул итәргә кирәк:

250 кв.метрга кадәр - 100 кв.м. мәйданга 0,08 га кадәр;

250 - 650 кв.м. - 0,08 - 0,06 га 100 кв.м. сәүдә мәйданы;

650 до 1500 кв.м. - 0,06 - 0,04 га 100 кв.м. сәүдә мәйданы;

1500 до 3500 кв.м. - 0,04 - 0,02 га 100 кв.м.сәүдә мәйданы;

3500 кв.м. - 100 кв.м. 0,02 га сәүдә мәйданы.

Предприятиеләрне инженер системалары һәм коммуникацияләр белән автоном тәэмин иткән, шулай ук алар территориясендә ярдәмче биналар һәм корылмалар урнаштырган очракта, кишәрлек мәйданы 50 %ка кадәр артырга мөмкин.

Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре өчен жир кишәрлекләре күләмен аларның куәтенә (эш урыннары санына) бәйле рәвештә кабул итәргә кирәк:

10нан алып 50 эш урынга - 10 эш урынына 0,1-0,2 га;

50 - 150 эш .урынга - 0,05-0,08 га 10 эш урынга;

св. 150 эш . ур. - 0,03-0,04 га 10 эш ур..

Мунча өчен жир кишәрлекләре күләме объектка 0,2-0,4 га кабул ителә.

4.5. Авыл жирлегенә мәгълүмат һәм элемент өлкәсендәге жирле әһәмияттәге объектлары.

Авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның мәгълүматлаштыру һәм элемент объектлары белән тәэмин ителешенә мөмкин булган минималь дәрәжәсенә, территориаль яктан файдалану дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләрен 8 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

8 нче таблица

Мәгълүмат һәм элемент объектлары өлкәсендә авыл жирлегенә жирле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренң максималь мөмкин булган дәрәжәсе
-------	--------------	--	--

1	Почта элемтәсе бүлеге	1 элемтә бүлеге 0,5-6 мең кешегә.	500 метр
2	АТС (1000 кешегә 600 номер исәбеннән)	10 - 40 мең номерга объект	Билгеләнми
3	Концентратор	1,0 - 5,0 мең номерга объект	Билгеләнми
4	Кабельле телевидение техник үзәге	Торак районга 1 объект	Билгеләнми

Элемтә бүлегенң жир участогы күләме торак пунктта яшәүчеләрнен санына карап исәпләнә:

500 дән 2000 кешегә кадәр - объектка 0,3-0,35 га;

2000 елдан 6000 кешегә кадәр - объектка 0,4-0,45 га.

Жир кишәрлекләренң күләме:

- автомат телефон станциясе объектка 0,25 га кабул ителә;

- концентратор 40-100 кв.м;

- Кабельле телевидениенң техник үзәге - объектка 0,3-0,5 га.

Яңа төзелешне гамәлгә ашырганда телекоммуникация системаларын, эфир цифрлы телевидениесен күмәк кабул итү системаларын урнаштыру һәм йорт эчендәге эчке коммуникацияләр буенча бер үк вакытта хезмәт күрсәтү өчен кимендә өч элемтә операторы тарафыннан кирәкле яшерен эчке коммуникацияләр буенча элемтә челтәрләрен салу күздә тотыла.

Яңа территорияләрне төзегәндә, гражданнар оборонасы сигналлары һәм гадәттән тыш хәлләр сигналлары буенча халыкка хәбәр итү системасының локаль челтәрләрен урнаштыруны күздә тотарга кирәк.

Предприятиеләрне, элемтә биналарын һәм корылмаларын, радиотапшыруларны һәм телевидениене, янгын сүндерү һәм саклау сигнализациясен урнаштыру, инженерлык жиһазлары системаларын диспетчерлаштыру гамәлдәге норматив документлар таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш.

Элемтә предприятиеләре биналарын күрше предприятиеләргә яисә технологик процесслар булган, зарарлы, коррозияле-актив, жир сөрүче матдәләр һәм тузан бүлеп чыгару чыганакалары булган, аларның санитар-яклау зоналарыннан читтә өстенлек итүче юнәлештәге жилләренң беренче ягындагы урнаштырырга кирәк.

Элемтә бүлекләре торак төзелеше зонасында урнашырга тиеш.

Район элемтә узеллары биналарыннан бакча, мәктәп, интернат мәктәпләре, дэвалау-профилактика учреждениеләре чикләре чикләренә кадәр 50 метрдан да ким булмаган, ә торак һәм ижтимагый биналарның стеналарына кадәр кимендә 25 метрны кабул итәргә кирәк.

Жир участогы төзекләндереләргә, яшелләндереләргә һәм киртәләнергә тиеш.

Биеклек кабул ителә:

- 1,2 м - шәһәрара телефон станцияләренң хужалык ишегаллары, телеграф төеннәре һәм шәһәр телефон станцияләре станцияләре өчен;

- 1,6 м - көчәйтү пунктлары, кабель участоклары, махсус билгеләнештәге жиһазлар һәм милек базасы һәм складлары, махсус элемтә

автомобильләр, территориаль элемент һәм телевидение идарәләре үзәкләре, элемент дүүләт предприятиеләре, Россия магистраль элементәсе һәм телевидение техник узеллары майданчыклары, элемент эксплуатация-техник узеллары, тимер юл почта элементләре, почта бүлекчәләре, почтамтлар, почтамтлар, район элемент узеллары, Роспечать предприятиеләре майданчыклары өчен.

Элемент линияләрен «Элемент линияләре өчен жириләр бүлөп бирү нормативлары» СН461-74 таләпләре нигезендә урнаштырырга кирәк.

4.6. Авыл жириләгенә идарә өлкәсендәге жириле әһәмияттәге объектлары.

Авыл жириле халкы өчен мондый объектларның территориаль файдалана алырлык дәрәжәдә тәмин ителешенә минималь мөмкин булган дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләрен 9 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

9 нче таблица

Идарә өлкәсендә авыл жириләгенә жириле әһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәмин ителеш дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренә максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Идарә итү оешмалары һәм учреждениеләре	Техник регламентлар нигезендә	Билгеләнми

Идарә учреждениеләре оешмалары өчен жириле кишәрлекләре күләме 60-44 кв.м. исәбе белән бинаның катылыгы 2-3 эт.; 44-18,5 кв.м. тәшкил иткән бер хезмәткәргә кабул ителә. Зур майдан азрак катлы объектлар өчен кабул ителә.

4.7. Ритуаль хезмәтләр өлкәсендә авыл жириләгенә жириле әһәмияттәге объектлары.

Авыл жириле халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан барып житү дәрәжәсе минималь рөхсәт ителә торган тәмин ителеш дәрәжәсенә хисап күрсәткечләрен 10 нчы таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

10 нче таблица

ритуаль хезмәт күрсәтүләр өлкәсендә жириле әһәмияттәге объектлар өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәмин ителеш дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренә максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Традицион күмү зираты*	1000 кешегә 0,28 га, әмма 40 га артык түгел	Билгеләнми

*Халык санын, халык санының перспективалы үсешен һәм үлүчеләр коэффициентын исәпкә алып билгеләнә.

Зиратларның жир кишәрлеге күләме халыкның тәэмин ителеш дәрәжәсен исәпләп, әмма 40 гектардан да артык булмаган күләмдә кабул ителә.

Торак-коммуналь хужалык предприятиеләреннән торак йортларның стеналарына, гомуми белем бирү мәктәпләренә, балалар бакчаларына һәм сәламәтлек саклау учреждениеләренә кадәр ераклык 11 нче таблицада күрсәтелгән.

11 нче таблица

Зиратлардан торак йортларның стеналарына, гомуми белем бирү мәктәпләренә, балалар бакчаларының һәм сәламәтлек саклау учреждениеләренә стеналарына кадәр ераклыгы

Биналар (жир кишәрлекләре)	Торак-коммуналь хужалык предприятиеләре биналарыннан (кишәрлекләре чикләреннән) ераклык, м		
	Торак йортлар диварларына кадәр	Гомуми белем бирү мәктәпләре, балалар мәктәпкәчә һәм сәламәтлек саклау учреждениеләре биналарына кадәр	Су алу корылмаларына кадәр
Традицион күмү һәм крематория зираты (мәйданы 20 дән 40 гектарга кадәр)	500	500	1000 дән дә ким түгел (су белән тәэмин итү чыганагының санитар саклау пояслары һәм фильтрлау вакыты исәпләүләре буенча)
Традицион күмү һәм крематория зираты (мәйданы 10 дан 20 гектарга кадәр)	300	300	
Традицион күмү һәм крематория зираты (мәйданы 10 гектардан кимрәк)	100	100	-

Реконструкцияләнергә тиешле авыл торак пунктларында торак йортларның стеналарына, балалар һәм дөвалау учреждениеләре биналарына кадәр булган зиратлардан ераклыкны жирле санитария күзәтчелеге органнары белән килештереп киметергә, әмма кимендә 100 метр кабул итәргә рөхсәт ителә.

Зиратларны торак пунктларның торак төзелеше территориясенә карата үлчәнгән яктан урнаштырырга кирәк.

Жирләүнең яңа урыннарын булдыру, гамәлдәге күмү урыннарын реконструкцияләү экологик һәм санитария-гигиена экспертизасының уңай бәяләмәсе булганда мөмкин.

Зиратка илтә торган участок түбәндәге таләпләрне канәгатьләндерергә тиеш: 1,5 м тирәнлектә урнашкан коры, уңдырышлы туфрак (комлы, комлы) 1,5 м тирәнлектә һәм аннан да түбәнрәк, туфрак дымлылыгы 6 - 18%

чикләрендә туфрак өслегеннән 2,5 метрга тигез булган жир зонасында урнашкан торак пункттан читкә авышлык булырга; 1,5 м тирәнлегендә ачык булган һәм аннан түбәнрәк, туфрак дымлылығы белән туфрак өслегеннән 2,5 метр ераклыкта булырга тиеш.

Зиратлар территориясендә юл челтәрен, су сиптерү суүткәргечен яки шахта коеларын, тышкы яктыртуны күздә тотарга кирәк.

Жирләү участкаларының күләмнәрен 12 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

12 нче таблица

Күмү участкаларының күләмнәре

Бер дәрәжәдә жирләү саны бер урында	Күмү участогы күләмнәре	
	Киңлеге, метр	Озынлыгы, метр
1	1,0	2,0
2	1,8	2,0
3	2,6	2,0
4	3,6/1,8	2,0/4,0
5	2,6	4,0
6	2,6	4,0

4.8. Жәмәгать тәртибен саклау өлкәсендә авыл жирлегенә жирле әһәмияттәге объектлары.

Халыкның жәмәгать тәртибен саклау объектлары белән тәэмин ителешенә мөмкин булган минималь дәрәжәсенә, мондый объектларның авыл жирлегә халкы өчен территориаль яктан уңайлы булу дәрәжәсенә хисап күрсәткечләрен 13 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

13 нче таблица

Жәмәгать тәртибен саклау өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләренә максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Тәртип саклау буенча сайлау пункты	1 объект - 3 авыл жирлегенә	билгеләнми

Авыл жирлегендә полиция бүлеге авыл жирлекләре комплексына хезмәт күрсәтә ала.

Полициянең участок пункты, кагыйдә буларак, административ участокның үзәгендә урнашырга тиеш.

4.9. Авыл жирлегенә көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын утильләштерү һәм эшкәртү өлкәсендәге жирле әһәмияттәге объектлары, күрсәтелгән объектларны урнаштыруга тәкъдимнәр

Көнкүреш калдыкларын туплау нормалары күрсәткечләрен СП 42.13330.2016 «Шәһәр төзелеше» СНиП 2.07.01-89 Актуальләштерелгән редакция кабул итәргә тиеш. 14 нче таблицада китерелгән шәһәр һәм авыл

жирлекләрен планлаштыру һәм төзү.

Жыеп килә торган көнкүреш калдыкларының исәп-хисап күләмен (һәр 5 ел саен) вакыт-вакыт факттагы мәгълүматлар буенча ачыкларга кирәк.

14 нче таблица

Коммуналь калдыкларны туплау нормативлары

Көнкүреш калдыкларының төрләре	Елына 1 кешегә көнкүреш калдыклары саны	
	кг	литр
Каты: сууткәргеч, канализация, үзәк жылыту һәм газ белән жиһазландырылган торак биналардан; башка торак биналардан	190 300	900 1100
Ижтимагый биналарны исәпкә алып, каты көнкүреш калдыкларының гомуми саны	280	1400
Шоулардан сыеклык (канализация булмаганда)	-	3000
Урам, майданнар, паркларның каты көнкүреш калдыкларының 1 кв.метрында смета	5	8
Искәрмә: Эре габаритлы көнкүреш калдыкларын туплау нормаларын каты көнкүреш калдыкларының китерелгән күрсәткечләреннән 5 % күләмендә кабул итәргә кирәк.		

15 нче таблица

Каты коммуналь калдыкларны жыю өлкәсендә авыл эфирлегенең эфирле эһәмияттәге объектлары өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәжәсе	Халык өчен территорияль мөмкинлекләренң максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Авил эфирлекләре территориясендә ККК жыю объектлары (калдыкларны туплау урыннары)	100%	100 метр

Калдыкларны туплау нормалары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 12 декабрәндәге 922 номерлы «Каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларын раслау турында» карары буенча кабул ителә (16 нчы таблица).

16 нче таблица

Калдыкларны туплау нормалары

Каты коммуналь калдыклар	
индивидуаль торак йортлар	1 кешегә 0,27 т/бер яшь
күпфатирлы торак йортлар	1 кешегә 0,205 т/бер
Эре габаритлы калдыклар	
индивидуаль торак йортлар	1 кешегә 0,079 т/бер яшь
күпфатирлы торак йортлар	1 кешегә 0,071 т/бер яшь

Санитария законнары таләпләрен үтәү максатларында, контейнерлар урнаштыру өчен майданчыклар торак йортлардан кимендә 20 метр ераклыкта, әмма 100 метрдан артмаска тиеш. Каты коммуналь калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру өчен махсус майданчыклар транспорт өчен

уңайлы керү юллары булырга тиеш. Мәйданчык су үткәрми торган өслекле ачык мәйданчык проектлана. Мәйданчыкларның күләме кирәкле санда контейнерлар урнаштыруга исәпләнгән булырга тиеш, ләкин 5 тән дә артык түгел. Билгеләнә торган чүп-чар жыючылар (контейнерлар) санын билгеләү өчен чүп-чар жыючылар файдалана торган халык саныннан, каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларыннан, калдыкларны саклау срокларыннан чыгып карарга кирәк. Чүп жыючыларның исәп-хисап күләме иң күп белем алган чорларда каты коммуналь калдыкларны фактта туплауга туры килергә тиеш.

Махсус техника (ә нәкъ менә транспорт һәм чүп ташу машиналарын жыючы) саны төбәк операторы һәм территорияне санитар чистарту схемасы белән билгеләнә.

Коммуналь калдыкларның тәүлеклек туплануын, аларны чыгару чорын (тәүлек саен) һәм контейнерның сыйдырышлылыгын исәпкә алып, контейнерларның тиешле күләме санала (1,1 м3).

Контейнерларның 50% ы сортларга аерылырга тиешле ККК калдыклары (икенчел чимал) өчен кулланырга киңәш иткән очракта. Куркыныч ККК (яктырту жайланмалары, терекөмеш, батарея һәм аккумуляторлары (автомобильдән тыш) булган электр лампалары, куллану үзенчәлекләрен югалткан терекөмешле градусниклар махсус билгеләнгән контейнерларга (кызгылт сары төстөгә) әйләнә-тирә мохиткә зыян китерми торган һәм зыян китерүне тыя торган антивандаль башкаруда тупланырга тиеш.

Контейнер мәйданчыкларын урнаштыру урыннары торак территорияләрдә ККны жыю, вакытлыча саклау буенча тәкъдимнәрне исәпкә алып территорияне санитар чистарту схемасы белән төгәлләштерелә.

4.10. Авыл жирлегенең муниципаль район чикләрендәге һәм авыл жирлекләренең торак пунктлары чикләреннән тыш транспорт хезмәте күрсәтү һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендәге жирле әһәмияттәге объектлары.

Барлык торак пунктлар да каты өслекле автомобиль юллары белән тәэмин ителергә тиеш.

Торак пунктларда автомобиль транспорты юллары барлык биналарга һәм корылмаларга тәэмин ителергә тиеш.

Халыкның индивидуаль жиңел автомобильләр белән тәэмин ителешенең мөмкин булган минималь дәрәжәсе күрсәткече 1000 кешегә 314,5 жиңел автомобиль кабул ителә.

Авыл жирлеге халкы өчен жәмәгать пассажир транспорты тукталыш пунктларының территориаль яктан файдалану мөмкинлегенең максималь дәрәжәдә мөмкин булган күрсәткечен 17 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

17 нче таблица

Авыл жирлеге территориясендә транспорт хезмәте күрсәтү өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар өчен билгеләнә торган исәп-хисап күрсәткечләре

№ т/б	Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәжәсе	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәжәсе
1	Калган пункт	1 кеше санына бәйсез рәвештә һәр авыл торак пункты өчен	жәяүлеләр өчен 30 минут

Ижтимагый пассажир транспортының якындагы тукталышына кадәр жәяүле якин килү мөмкинлеге 500 метрдан да артмаска тиеш.

Торак зоналар территориясендә, халыкка мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү учреждениеләре, сәүдә һәм ял предприятиеләре, спорт биналары һәм корылмалары янында, хезмәт кушымтасы урыннарында (бер урыннан да ким булмаган) автостоянкаларны проектлаганда инвалидларны транспорт өчен аерып күрсәтергә кирәк.

4.11. Территорияләрне төзекләндерү һәм яшелләндерү өлкәсендә авыл жирлегенен жирле әһәмияттәге объектлары.

Гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр белән халыкның тәэмин ителеш дәрәжәсенен исәп-хисап күрсәткечләрен 18 нче таблица нигезендә кабул итәргә кирәк.

18 нче таблица

Күпләштерелгән территорияләр белән халыкның тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәжәсенен исәп күрсәткечләре

Объект исеме	Халыкның минималь рөхсәт ителгән тәэмин ителеше дәрәжәсе (кв. метр/кеше).	Халык өчен территориаль мөмкинлекләрнең максималь мөмкин булган дәрәжәсе
Гомуми файдаланудагы яшел территорияләр	12	билгеләнми
<p>Искәрмә. Урманнар әйләнәсендә урнашкан торак пунктлар өчен эре елгаларның һәм сулыкларның яр буе зоналарында гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр майданын кечерәйтү рөхсәт ителә, әмма ул 20 %тан артмый. яшелләндерелгән территориянең аерым участкалары майданына балаларның ялы, уеннары өчен майданчыклар, жәяүлеләр өчен юллар керә, әгәр алар участокның гомуми майданының 30%ыннан артмаса.</p>		

Торак пунктта яшел утыртмаларны планировка структурасын һәм жирле шартларны исәпкә алып, бердәм система рәвешендә күз алдында тотарга кирәк. Торак пунктның яңа территорияләрен проектлаганда һәм булганнарын реконструкцияләгәндә гамәлдәге яшел утыртмаларны максималь саклауны һәм файдалануны күздә тотарга кирәк.

Гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектлары майданнарын парклар - 10 гектардан да ким булмаган күләмдә, бакчалар - 3 гектардан ким булмаган күләмдә; скверлар - 0,5 гектар күләмендә кабул итәргә кирәк.

Торак пунктлар территориясендә төзекләндерү һәм яшелләндерү объектларын урнаштыру принципларын, объектлар параметрларын «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

4.12. Халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тээмин итү өлкәсендә авыл жирлегенең жирле әһәмияттәге объектлары.

4.12.1. Авыл жирлегенең электр белән тээмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкъдимнәр.

Электр энергиясен кулланучыларны өзлексез һәм сыйфатлы электр энергиясе белән тээмин итү авыл жирлеге территориясендә халыкның сәламәтлеген саклауга һәм халыкның тормыш сыйфатын яхшыртуга ярдәм итә.

Авыл жирлеген электр белән тээмин итүне үстерүнең төп юнәлешләре түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

-тапшыру, трансформация һәм куллану вакытында электр энергиясен югалту кимүе;

-сәнәгать кулланучылары һәм халыкның тәүлеклек вакыт буенча дифференциацияләнган тарифларга күчү юлы белән ярымпик һәм төнге чорда электр энергиясен куллану өчен икътисадый яктан кызыклы шартлар тудыру.

«Электр челтәрләре өчен жирләренә 0,38 - 750 кВ көчәнеше итеп бүлөп бирү нормалары» 14278 тм-т1 ВСН нигезендә электр белән тээмин итү өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар өчен жир кишәрлекләренең рөхсәт ителә торган минималь күләменең исәп күрсәткечләре билгеләнган (19 нчы таблица).

19 нче таблица

Электр белән тээмин итү өлкәсендә жирле әһәмияттәге объектлар өчен жир кишәрлекләренең минималь рөхсәт ителгән күләмнәренең исәп күрсәткечләре

Объектның төре	Жир участогының күләме, кв.м
Югары киеренкелеге 6 кВ дан 10 кВ га кадәр булган трансформатор подстанцияләр	150 нән артык түгел
20 кВ дан 35 кВ га кадәр киеренкелек белән Понижительный подстанцияләр һәм күчерү пунктлары	5000 нән артык түгел
35 кВ дан 220 кВ га кадәр киеренкелек белән Понижительный подстанцияләр	8500-10000

Түбәндәге искәртмәләр: таблицада китерелгән жирләренә майданнары түбәндәгеләрне исәпкә ала: киртәләренә якин килү һәм ремонтлау өчен билгеләнган койма тирәсендә метр киндиктәге буй-буй; идарәнең гомумподстанция пунктының, югары (һәм урта) көчәнеше бүлү жайланмаларының, түбән киеренкелекне бүлү жайланмасының (кагыйдә буларак, ябык) икешәр трансформаторын урнаштыру;
2. Поданцияләр майданы таблицасында күрсәткечләр түбәндәгеләрне күздә тоту: һава линияләрен капма-каршы яктарга чыгару; ачык бүлү жайланмалары; трансформаторлар жайланмасын ачу. Түбәндәге күрсәткечләр, таблицадагы күрсәткечләр түбәндәге коэффициентларга арттырыла:
- югары һәм урта киеренкелек линияләрен бер якка чыгарганда - 1,25;
- югары һәм урта киеренкелекне бүлү жайланмаларында - 0,8;
- трансформаторларның ябык жайланмасы вакытында - 1,1

Электр белән тээмин итү системаларын проектлауны «Торак һәм ижтимагый биналарның электр жайланмаларын проектлау һәм монтажлау» СП31-110-2003 таләпләре нигезендә билгеләнә торган электр чыганаclarына электр йөкләнеше күрсәткечләре, «ФСК ЕЭС» ААЖнең бүлү электр челтәре комплексында техник сәясәт турындагы нигезләмә (РАО «ЕЭС России»

ААЖ һәм «ФСК ЕЭС» ААЖнең 25.10.2006 №270р/3р боерыгына кушымта) нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Беренчел исәпләүләр өчен торак пунктлар территорияләренең чагыштырма исәп-хисап йөкләнеше күрсәткечләрен 20 һәм 21 нче таблицалар нигезендә кабул итәргә кирәк.

20 нче таблица

Торак пунктлар территорияләренең исәп-хисап коммуналь-көнкүреш электр йөкләнешенең күрсәткечләре

Йортлар/фатирлар өчен исәп-хисап коммуналь-көнкүреш электр йөкләнешенең зур күрсәткече:	Тулаем торак пункт буенча	Шул исәптән	
		үзәк	Төзелеш микрорайоннары/кв арталлары
- табигый газдагы плитәләр белән (кВт/кеше)	0,41	0,51	0,39
- стационар электр плиталары (кВт/кеше) белән	0,50	0,62	0,49

Искәрмәләр:

1. Торак пункт үзәге төшенчәсе дигәндә территорияне төрле административ, мәдәни, уку учреждениеләре, сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре шактый тупланган территорияне аңларга кирәк.
2. Таблицада вак сәнәгать предприятиеләреннән йөкләнеш исәпкә алынмаган. Аларны исәпкә алу өчен түбәндәге коэффициентларны кулланырга кирәк:
 - табигый газда плиталары булган торак пунктлар өчен: 1,2 - 1,6;
 - стационар электр плиталары булган торак пунктлар өчен: 1,1 - 1,5.

Торак пункт үзәге территориясенә зур әһәмият алырга кирәк.

21 нче таблица

Коммуналь-көнкүреш кулланучыларының электр энергиясен тоту күрсәткечләре һәм электр йөкләнешенең максимумын куллануның сәгатъләренең еллык саны

Коммуналь-көнкүреш кулланучыларының электр энергиясен тотуның зур күрсәткечләре һәм йортларга/фатирларга электр йөкләнешенең максимумын куллану сәгатъләренең еллык саны:	Елына электр энергиясен чагыштырмача тоту, кВт.ч/кеше	Электр йөкләнешенең максимумын куллануның еллык сәгәте саны
- табигый газдагы плитәләр белән	2170	5300
- стационар электр плиталары белән	2750	5500

Искәрмәләр:

1. Урнаштырылган күрсәткечләр электр куллануны торак һәм жәмәгать биналары, коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, транспорт хезмәте күрсәтү объектлары, тышкы яктырту белән күз алдында тоту;
2. Алынган мәгълүматлар торак биналарда кондиционирлау, электр жылыту һәм электронагревны куллануны исәпкә алмый;
3. Электр йөкләнешенең максимумын куллану сәгатъләренең еллык саны УП 10(6) кВ шиннарына китерелгән.

Авыл жирлекләрен электр белән тәмин итүне проектлаганда проектлана торган территорияләр категориясе нигезендә аның ышанычлылыгын тәмин итүгә карата таләпләрне исәпкә алырга кирәк.

Беренче категориягә электр кабул итү бүлмәләре керә, аларның электр белән тәмин ителешен өзү кешеләр тормышы өчен куркыныч булырга мөмкин, шәһәр хужалыгының аеруча мөһим элементларының эшләвен бозу.

Икенче категориягә электр кабул итү бүлмәләре керә, аларның электр белән тәмин ителешен өзү халыкның шактый санының нормаль эшчәнлеген бозуга китерә.

Өченче категориягә калган беренче һәм икенче категорияне билгеләүгә туры килми торган барлык электр кабул итү бүлмәләре дә керә.

Махсус төркемгә электр кабул итү бүлмәләре керә, аларның өзлексез эшләве кешеләрнең, шартлауларның, янгыннарның һәм кыйммәтле төп жиһазларның зарарлануын булдырмау максатыннан производствоны һәлакәтсез туктату өчен кирәк.

Электр энергиясен бүлү системасының киеренкелеген сайлау, перспективалы электр чөлтәләре үсешен анализлауны исәпкә алып, Татарстан Республикасы бүлү электр чөлтәре комплексы чөлтәләрен перспективалы үстерү схемасы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Торак пунктларның электр чөлтәләрен киеренкелек энергия системасында исәп-хисап срогы һәм киеренкелек системасы чөкләрендә аларның үсеш концепциясен исәпкә алып билгеләнә: 35 - 110 - 220 - 500 кВ. Электр белән тәмин итү системасының киеренкелегә энергия трансформациясенә иң аз баскычларын исәпкә алып сайланьрга тиеш.

Торак пунктлар территорияләрендә трансформатор подстанцияләрен һәм бүлү жайланмаларын проектлауны электр жайланмаларын урнаштыру кагыйдәләре һәм «Электр чөлтәрендә бердәм техник сәясәт турында»гы нигезләмә таләпләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк («ФСК ЕЭС» ГАЖ Директорлар советының 2020 елның 09 апрелендәге 496 номерлы карары белән расланган).

Трансформатор подстанцияләр, электр үткәргеч һава линияләрен торак төзелеш территориясендә урнашкан кабельләргә күчерү пунктлары ябык типтагы проектлаштырырга тәкъдим ителә.

4.12.2. Авыл жирлегенә жылылык белән тәмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкъдимнәр.

“Жылылык белән тәмин итү турында” 2010 елның 27 июлендәге 190-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жылылык белән тәмин итү өлкәсендә мөнәсәбәтләренә оештыруның төп принципларының берсе жылылык белән үзәкләштерелгән тәмин итү системасын үстерү һәм жылылык белән тәмин итүнең һәм жылылык энергиясен куллануның ышанычлылыгын һәм энергетик ' нәтижәлелеген тәмин итү.

Бер һәм ике катлы һәм индивидуаль торак йортларны, шулай ук секцион торак йортларны су басуны һәр йортта яки фатирда урнашкан газ казаннарыннан башкарырга кирәк.

Ижтимагый, мәдәни-көнкүреш һәм административ биналарны үзәкләштерелгән, тышкы жылылык чөлтәләреннән яисә жылылык белән тәмин итүнең автоном чыганаclarыннан аерып алу.

Жылылык белән тээмин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм төзү авыл жирлеген жылылык белән тээмин итүнең расланган схемасы нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк. Жылылык белән тээмин итү системаларын проектлауны «Жылылык челтәрләре» СНИП 41-02-2003 (5 бүлек), ГОСТ Р 54964-2012 таләпләре нигезендә жылылык белән тээмин итү ышанычлылыгы буенча кулланучылар категорияләрен исәпкә алып билгеләнә торган исәп-хисап жылылык йөкләнеше күрсәткечләре нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк. Күчәмсез милек объектларына экологик таләпләр (А кушымтасы).

Торак пунктлар территорияләрендә үзәкләштерелгән жылылык белән тээмин итү чыганаclarын коммуналь-склад һәм житештерү зоналарына, жылылык йөкләнешләре үзәкләренә урнаштырырга тәкъдим ителә.

Жылылык белән тээмин итү чыганаclarын, жылылык пунктларын урнаштыру акустик исәпләүләр белән нигезләнгән булырга тиеш. Жылылык челтәрләрен сузу трассалары һәм ысуллары СНИП 41-02-2003 «Жылылык челтәрләре» таләпләре (9 бүлек) һәм «Кагыйдәләр жыелмасы - 42.13330.2016 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

4.12.3. Авыл жирлегенә газ белән тээмин итү объектларында халыкның норматив ихтыяжын билгеләүгә тәкъдимнәр.

“Россия Федерациясендә газ белән тээмин итү турында” 1999 елның 31 мартындагы 69-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә газ белән тээмин итү өлкәсендә дәүләт сәясәтенең төп принципларының берсе - торак-коммуналь хужалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру дәрәжәсен арттыру, газлаштыруның тиешле федераль, төбәкар һәм региональ программаларын булдыру һәм гамәлгә ашыру нигезендә.

Газ белән тээмин итү системасын үстерүнең төп юнәлешләре газ белән тээмин итүнең кайбер баш корылмаларын реконструкцияләү, газүткәргечләрнең яңа тармагын төзү юлы белән газ белән тээмин итү системасының куркынычсызлыгын һәм ышанычлылыгын арттыруны күздә тотарга тиеш, бу газүткәргечнең гамәлдәге челтәрләре эшен стабильләштерергә һәм газ белән тээмин итүнең яңа объектларын тоташтырырга мөмкинлек бирәчәк.

Газ куллану юнәлешләре:

- сәнәгатнең технологик ихтыяжлары;
- халыкның хужалык-көнкүреш ихтыяжлары;
- жылылык чыганаclarы өчен энергия чыганагы.

Газ белән тээмин итүнең гамәлдәге системаларын проектлау һәм төзү, реконструкцияләү һәм үстерү «Газ белән тээмин итү системалары», «Газ бүлү һәм газ куллану челтәрләренең иминлеге турында техник регламент» СНИП 42-01-2002 таләпләренә туры китереп, Татарстан Республикасын газ белән тээмин итүнең һәм газлаштыруның генераль схемасы нигезендә торак-коммуналь хужалыкны, сәнәгать һәм башка оешмаларны газлаштыру буенча республика программалары нигезендә гамәлгә ашырырга кирәк.

Татарстан Республикасын шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативларына (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының

27.12.2013 елгы 1071 карары белән расланган) туры китереп, газ белән тээмин итү объектлары өчен жир кишәрлекләренен минималь рөхсәт ителә торган күләмнәренен түбәнрәк саналган исәпләү күрсәткечләре билгеләнде (22 нче таблица).

22 нче таблица

Газ белән тээмин итү объектлары өчен жир участкаларының минималь рөхсәт ителә торган күләмнәренен исәп күрсәткечләре

ГРС житештерүчәнлеге, куб. метр/сәгать	Жир участогының күләме, га
100 гә кадәр	0,01
100 - 3 000	0,07
3 000 - 10 000	0,11
10 000 - 100 000	0,13
100 000 - 300 000	0,38
300 000 - 500 000	0,65
500 000 артык	1

Авыл торак пунктлары өчен газ куллануның бер кешегә елына 220 куб. м күләмендә зур күрсәткечен кабул итәргә кирәк.

Газ белән тээмин итү һәм газ белән тээмин итү станцияләре торак пунктлардан читтә урнаштырылырга тиеш.

Газ үткөрү пунктларын торак пунктның торак төзелеше территориясеннән читтә, ялланган яктан урнаштырырга кирәк.

Газ бүлү челтәрендә газ басымын киметү һәм жайга салу өчен газ көйләү (блок яки шкаф) пунктларын проектларга кирәк. Газорегулятор пункты район үзәгендә, районның йөкләнеш үзәгенә мөмкин кадәр якин итеп урнаштырырга кирәк.

Торак пунктларда аерым урнашкан газ көйләү пунктларын биналарга һәм корылмаларга кадәр билгеле бер ераклыкта урнаштырырга кирәк:

- газны газ көйләү пунктына кертүдә 0,6 МПа - 10 метрга кадәр;
- газны газ көйләү пунктына кертүдә 0,6 - 1,2 МПа - 15 метр.

4.12.4. Су белән тээмин итү объектларында авыл жирлегә халкының норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкъдимнәр.

Торак пунктларны су белән тээмин итү системаларын проектлау, шул исәптән су белән тээмин итү чыганаclarын сайлау, су жыю корылмаларын урнаштыру таләпләре нигезендә 30.13330.2016 «Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү» СНИП 2.04.01-85, «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар», СП 42.13330.2016 "Шәһәр төзелеше. «Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тээмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарына, житештерү, жәмәгать биналарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткөрүгә санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм уздыруга санитар-эпидемиологик таләпләр» СанПиН 1.2.3685-21 «Яшәү мөхите факторлары өчен куркынычсызлыкны һәм (яисә) зарарсызлыкны тээмин итүгә таләпләр», ГОСТ 2761-84 «үзәкләштерелгән хужалык-су белән

тээмин итү чыганақлары. Гигиеник, техник таләпләр һәм сайлау кағыйдәләре», СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчәр өчен билгеләнгән су белән тээмин итү һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары», шулай ук авыл жирлеген су белән тээмин итүнең расланган схемасы нигезендә.

Халыкның хужалык-эчә торган ихтыяжлары өчен тәүлеккә уртача (бер елда) су куллануның чагыштырмача күрсәткечен тәүлеккә 250 литр күләмендә кабул итәргә кирәк (эчкә суүткәргеч һәм канализация белән жиһазландырылган биналар өчен, ванналы һәм жирле сужылыткычлар белән).

Су алу корылмаларының типларын һәм урнашу схемаларын территориянең геологик, гидрогеологик һәм санитария шартларыннан чыгып сайларга кирәк.

Су үткәрү чөлтәрләрен божра белән проектларга кирәк. Суүткәргечләрнең тупик сызыкларын куллану рөхсәт ителә:

– һәлакәтне бетерү вакытына су белән тээмин итүдә тәнәфес булуга юл куйганда житештерү ихтыяжларына су бирү өчен;

– торбалар диаметры 100 мм дан артмаган хужалык-эчә торган ихтыяжларга су бирү өчен;

– янгынга каршы яисә хужалык-янгынга каршы ихтыяжларга су бирү өчен, линия озынлығына 200 метрдан да артык булмаган озынлыкта янғын сүндерүгә карамастан.

Биналар һәм корылмаларның эчкә суүткәргеч чөлтәрләренең тышкы суүткәргеч чөлтәрләре бөгелү рөхсәт ителми.

4.12.5. Су бүлеп бирелгән объектларда авыл жирлеге халкының норматив ихтыяжларын билгеләүгә тәкъдимнәр.

Торак пунктларны канализацияләү системаларын проектлауны гамәлгә ашыруны гамәлгә ашырырга кирәк 30.13330.2016 «Эчкә суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү» 2.04.01-85 «Канализация. Тышкы чөлтәрләр һәм корылмалар», СП 42.13330.2016 "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү», шулай ук авыл жирлеген су белән тээмин итүнең расланган схемасы нигезендә.

Көнкүреш агымлы суларны тәүлеклек уртача уртача исәпләнгән су белән чыгару территориядә һәм яшел утыртмаларда су тотуны исәпкә алмыйча, тәүлеклек уртача уртача уртача исәпләнгән су куллануга тигез итеп кабул ителә.

Территориаль планлаштыру документларын эшләгәндә, авыл торак пунктлары өчен уртача тәүлеклек (бер елга) сулыкны бер кешегә 150 л/тәүлек күләмендә кабул итү рөхсәт ителә.

Йорт яны жир кишәрлекләре белән индивидуаль йортларда яшәүче авыл жирлеге халкы өчен төзелешнең тыгызлығы түбән булу, агып төшүче суларны чистартуның үзкыйммәте, рельефның катлаулылығы аркасында, су бүлеп чыгаруның автоном системасын күз алдында тоту зарур.

Канализациянең автоном системасы агып төшүче суларны өйдән чыгарудан жыюны, аларны чистартыр өчен автоном корылмаларга илтүне, агып төшүче суларны муниципаль районда булган чистарту корылмаларына

чыгаруны тээмин итэргэ тиеш. Очкыч корылмаларны йорт билэмэлэре территориясендэ яки берничэ бина өчен аерым торучы чистарту корылмалары итеп (кагыйдэ буларак, социаль-көнкүреш хезмэт күрсөтү объектлары) урнаштыру тэкъдим ителэ.

ИСӘП-ХИСАП КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕН НИГЕЗЛӘУ БУЕНЧА МАТЕРИАЛЛАР

Нормативлар түбәндәге норматив хокукый актлар таләпләре нигезендә әзерләнгән:

Федераль законнар:

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 2004 елның 29 декабрәндәге 190-ФЗ номерлы (02.07.2021 ред..).

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон (01.07.2021 ред.).

«Күмү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы Федераль закон;

Россия Федерациясенәң башка норматив актлары:

«Методик рекомендацияләр турында» Россия Мәгариф һәм фән министрлығының 2016 елның 04 маендагы АК-950/02 хаты Россия Федерациясе субъектлары территорияләрендә оптималь урнаштыру критерийларын билгеләү өчен якинча әһәмияткә ия» (2016 елның 08 августындагы).

РФ Сәламәтлек саклау министрлығының "Ашыгыч ярдәм күрсәтү тәртибен, шул исәптән ашыгыч махсулаштырылган медицина ярдәмен күрсәтү тәртибен раслау турында" 20.06.2013 № 388н боерыгы

РФ Сәламәтлек саклау министрлығының "Сәламәтлек саклау өлкәсендә халыкның ресурслар белән тәмин ителеш нормативларын һәм нормаларын куллану турында методик тәкъдимнәрне раслау турында" 2018 елның 20 апреләндәге 182 номерлы боерыгы.

Россия Мәдәният министрлығының "Россия Федерациясе субъектларына һәм жирле үзидарә органнарына мәдәният оешмаларын үстерү һәм халыкны мәдәният оешмалары хезмәт белән тәмин итү буенча методик тәкъдимнәрне раслау турында" 02.08.2017 № Р-965 боерыгы.

Татарстан Республикасының норматив актлары:

Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары расланды. ТР МКның 2013 елның 27 декабрәндәге 1071 номерлы карары белән (19.07.2021 ред).

«Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» 2010 елның 25 декабрәндәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

«Ижтимагы инфраструктура, социаль хезмәт күрсәтүләр белән 2024 елга кадәр тәмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

«Кама Тамагы муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренә территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (13.12.2014 ел редакциясе).

«Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турында» 2010 елның 25 декабрендәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (4.10.2021 редакциясендә).

«Калдыклар, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә, Татарстан Республикасының территорияль схемасын раслау турында» 2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы ТР МК карары.

«Татарстан Республикасында каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларын раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 12 декабрендәге 922 номерлы карары.

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының норматив актлары:

Кама Тамагы муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы (актуальләштерелгән редакция), 16.12.2013 № 213 Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы Советы карары белән расланган.

Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы (кертелгән үзгәрешләр белән), расланган. Министрлар Кабинетының 27.03.2021 нче карары белән.

2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы 2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-иқтисади үстерү стратегиясен (2019 елның 25 декабренә үзгәрешләр белән) раслау турында (Татарстан Республикасы законнары 05.04.2019 N 31-ТРЗ, 25.12.2019 N 112-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законнары редакциясендә)

2016-2021 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының социаль-иқтисади үсеш стратегиясе, раслаулар. Татарстан Республикасы Кама Тамагы МР Советы карары белән 08.08.2016 № 78.

Проектлау һәм төзелеш буенча кагыйдәләр жыйнагы:

СП 42.13330.2016 "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү. СНиП актуаль редакциясе 2.07.01-89 * . Россия Төзелеш министрлыгы боерыгы белән 2016 елның 30 декабрендәге 1034/пр, 10.02.2017 ред.).

СП 35-106-2003 «Өлкән яшьтәге кешеләргә социаль хезмәт күрсәтү учреждениеләрен исәпләү һәм урнаштыру».

СП 30.13330.2016 «СНиП 2.04.01-85* «Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү»;

СП 32.13330.2018 «СНиП 2.04.03-85 «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»;

СП 59.13330.2020 «СНиП 35-01-2001 Доступность зданий и сооружений для маломобильных групп населения»;

«Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарына, житештерү, ижтимагый биналарны эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәругә санитар-эпидемиологик таләпләр»;

СанПиН 1.2.3685-21 «Яшәү тирәлеге факторларының кеше өчен иминлеген һәм (яисә) зарарсызлыгын тәэмин итүгә карата гигиена нормативлары һәм таләпләр»;

МДК 11-01.2002 "Россия Федерациясендә зиратларны жирләү һәм тоту тәртибе турында тәкъдимнәр".

Башка документлар:

Янгын сагы объектларын проектлау нормалары. НПБ 101-95 (утв. РФ Эчке эшләр министрлыгының ГУГПС идарәсе, РФ Эчке эшләр министрлыгының 30.12.1994 № 36 бoерыгы белән кертелде.

Интернет-чыганаclar:

Территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасы (ТП ФИС) - <https://fgisp.economy.gov.ru/>.

Дәүләт статистикасының федераль хезмәте - <http://gks.ru>. <http://gks.ru/>

Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районы администрациясенә рәсми сайты - <https://kamskoye-ustye.tatarstan.ru/>

Нормативлар әзерләгәндә түбәндәгеләр исәпкә алынды:

- авыл жирлегенә административ-территориаль төзелешә;
- авыл жирлегенә социаль-демографик составы һәм халык тыгызлыгы;
- табигать-климат шартлары;
- Кама Тамагы муниципаль районының социаль-иқътисадый үсеш программасы;
- социаль-иқътисадый үсеш фаразы;
- жирле үзидарә органнарының һәм кызыксынган затларның тәкъдимнәре.

Нормативларның төп өлешендә авыл жирлеге халкының тәэмин ителешенә минималь рөхсәт ителгән минималь дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләре һәм авыл жирлеге халкы өчен мондый объектларның территориаль яктан мөмкин булган кадәр үтемле булу дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләре билгеләнгән жирле әһәмияттәге объектлар исемлеге Россия Федерациясе Шәһәр төзелешә кодексының 29.2 статьясындагы 4 өлешендә күрсәтелгән таләпләре, шулай ук нормативлар проектын эшләү буенча техник задание белән билгеләнгән.